

ФІНАНСИ

Тип	Дисципліна професійної підготовки
Код	K-31
Семестр	5
Загальна кількість кредитів/годин:	4 кредитів / 120 год
Форма контролю	Іспит
Викладач	к. е. н., доцент Козлов В.П.
Необхідні обов'язкові попередні та супутні навчальні дисципліни:	«Історія економіки та економічної думки», «Регіональна економіка», «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Гроші і кредит», «Статистика»
Місце у структурно-логічній схемі:	K-31 викладається на третьому році навчання
Форми навчання:	лекції, практичні заняття, індивідуальна робота
Критерії оцінювання:	поточний контроль – 60 балів, підсумковий контроль – 40 балів
Мова викладання:	українська

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Необхідність, сутність та функції фінансів (сутність фінансів; фінанси як економічна категорія товарного виробництва; грошовий характер фінансових відносин; межі фінансів у системі товарно - грошових відносин; специфічні ознаки фінансів; фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин; визначення фінансів; необхідність фінансів в умовах товарного виробництва; причини, що породжують функціонування фінансів; фонди коштів як основна форма задоволення суспільних потреб, їх особливості; зміст фінансів, види фінансових відносин; функції фінансів як прояв їх сутності; розподільна (перерозподільна) функція фінансів, її зміст; об'єкти і суб'єкти фінансового розподілу, його види; контрольна функція фінансів; розвиток функцій фінансів в умовах ринкової економіки).

Фінансова система держави та фінансові ресурси (загальне поняття фінансової системи України; склад фінансової системи України за сферами і ланками: взаємозв'язок і взаємозалежність; організаційні та економічні основи функціонування фінансової системи України; принципи побудови фінансової системи: їх стисла характеристика; роль фінансової системи в здійсненні суспільного виробництва; органи і фінансові інститути управління фінансовою системою в Україні: їх функції, завдання, права й обов'язки; поняття фінансових ресурсів; децентралізовані фінансові ресурси - головна форма забезпечення розширеного відтворення суб'єктів господарювання; централізовані фінансові ресурси - економічна платформа функціонування держави; джерела фінансових ресурсів; проблеми відтворення, розподілу і використання фінансових ресурсів в Україні в умовах економічних перетворень: шляхи їх подолання).

Фінансова політика та фінансовий механізм (зміст, значення і завдання фінансової політики; фінансова стратегія і тактика; взаємозв'язок фінансової політики й економіки; фінансове право і законодавство, необхідність їхнього удосконалення; фінансовий механізм як інструмент реалізації фінансової політики, його склад і структура; фінансова політика держави на сучасному етапі розвитку: її зміст; економічне, соціальне і фінансове становище країни як основа для вироблення заходів в області фінансової політики; взаємозв'язок економічної і фінансової політики; зміст основних напрямків фінансової політики в Україні на сучасному етапі; шляхи підвищення ефективності всіх елементів фінансового механізму).

Управління фінансами (загальне поняття про управління фінансами; апарат органів управління фінансами як суб'єкт управління фінансами; система фінансів - об'єкт управління

фінансами; фінансовий механізм і його місце в системі управління фінансами; стратегічне управління фінансами, його значення в умовах ринку; органи управління фінансами, їх завдання, функції, права й обов'язки; роль місцевих фінансових органів і регіональних адміністрацій в управлінні фінансами; економічна безпека як багаторівнева система: поняття та базові елементи; фінансова безпека держави: механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави).

Фінансове планування та прогнозування (фінансове планування і прогнозування - основний елемент фінансового механізму; зміст, значення і завдання фінансового планування; зміна ролі фінансового планування в умовах ринкової економіки; методи фінансового планування; програмно-цільовий метод фінансового планування; балансний метод, його вимоги; методи розрахунків показників; система фінансових планів, їх характеристика).

Фінансовий контроль (зміст і значення фінансового контролю, об'єкти й сфера застосування фінансового контролю, механізм фінансового контролю в Україні в умовах становлення і розвитку ринкових відносин; організація фінансового контролю: форми, види, методи; органи, що здійснюють фінансовий контроль, їх права й обов'язки; аудиторський фінансовий контроль, його значення; державна фінансова інспекція в Україні - головна ланка фінансового контролю, перспективи розвитку фінансового контролю).

Фінанси підприємств (сутність фінансів підприємств; фінансові відносини підприємств; грошові фонди і резерви підприємств; фінансові ресурси підприємств; фінанси сфери матеріального виробництва; механізм взаємовідносин підприємств з бюджетною системою і державними цільовими фондами; фінанси невиробничої сфери: зміст і специфіка. Принципи бюджетного фінансування; особливості змішаного планування і фінансування; зміст фінансів громадських об'єднань, характерні для них риси; фінанси: політичних партій; профспілкових організацій; добровільних суспільств: благодійних фондів; джерела формування і напрямки використання їх фінансових ресурсів).

Бюджет та бюджетна система (поняття бюджетного устрою; бюджетна система: її ланки і принципи побудови; зведений бюджет України; бюджетний процес: його основні етапи; сутність бюджету і його функції; принципи бюджетної системи України; бюджетний механізм; бюджетна класифікація і міжбюджетні відносини; бюджетна політика: її зміст і механізм реалізації; доходи і витрати державного бюджету України; місцеві бюджети: механізм формування і виконання; збалансованість бюджету - необхідна умова його стабільності і ефективності; бюджетний дефіцит, причини його виникнення, форми покриття і шляхи подолання).

Податки та податкова система (економічна сутність і функції податків; складові податків та їх характеристика; становлення та розвиток податкової системи України; принципи оподаткування; склад та структура податкової системи; класифікація податків; загальнодержавні і місцеві податки, їх характеристика; проблеми в сфері функціонування податкової системи України та шляхи їх вирішення).

Державні цільові фонди (державні фонди цільового призначення, їх склад, роль і місце у фінансовій системі України; фактори, що обумовлюють необхідність створення в державі бюджетних цільових фондів; класифікація фондів за призначенням і різними рівнями управління; Фонд державного соціального страхування; Пенсійний фонд України: необхідність його створення і реформування; Фонд соціального страхування на випадок безробіття; особливості нарахування й сплати єдиного соціального внеску (ЕСВ); платники, база для нарахування й розміри єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування).

Державний кредит і державний борг (державний кредит як економічна і фінансова категорія; основні функції кредиту: розподільна (перерозподільна); регульовальна і контрольна; базові принципи кредитування: зворотність; терміновість; диференційованість; забезпеченість позички і платність; форми державного кредиту; класифікація державних позик; державний борг; склад і структура державного боргу України; система управління державним боргом і методи його регулювання).

Місцеві фінанси (теоретичні основи становлення і розвитку місцевих фінансів; Європейська Хартія (1985 р.) про основи загальноєвропейських принципів організації місцевого самоврядування; повноваження місцевих органів влади в Україні; законодавчі і правові основи, що регламентують механізм функціонування місцевих фінансів в Україні; територіальна громада в Україні і її функції; місцеві бюджети - основна фінансова база місцевих органів влади в Україні; доходи і витрати місцевих бюджетів України: механізм їхнього формування і виконання; державна регіональна фінансова політика; міжбюджетні трансферти; горизонтальне вирівнювання податкоспроможності територій).

Страховання та страховий ринок (страхування як сфера фінансової системи; необхідність страхового захисту; страхові фонди і резерви як матеріальна основа страхового захисту і джерело інвестиційних ресурсів держави; сутність страхування; функції страхування; класифікація страхування; види страхування: майнове, особисте; соціальне; медичне: відповідальності; ризиків; форми страхування: добровільне й обов'язкове; перестраховання: поняття і його необхідність для забезпечення стабільності страхових операцій; страховий ринок: поняття, функції і структура).

Фінансовий ринок (фінансовий ринок - складова фінансової системи держави; форми і методи мобілізації ресурсів на фінансовому ринку; принципи побудови реального й ефективного фінансового ринку; склад фінансового ринку: валютний ринок; ринок кредитів; ринок цінних паперів; ринок фінансових послуг: необхідність створення і механізм функціонування; проблеми формування і перспективні розвитку фінансового ринку в Україні).

Міжнародні фінанси (причини виникнення і розвиток міжнародних фінансів: глобалізація економічних зв'язків; посилення інтеграційних процесів в економіці, політиці і соціальній сфері; система міжнародних фінансових відносин; функції міжнародних фінансів; міжнародне фінансове право; міжнародні фінансові інститути: Група Світового банку та її складові, Міжнародний валютний фонд (МВФ); валютна система; види валютних систем; елементи валютної системи; еволюція валютних систем; світовий фінансовий ринок; організаційні основи світового фінансового ринку).

Програмні результати навчання визначені в освітній програмі:

Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення (СК – 11).